

TÜRK HALKINDA YABANCI KÜLTÜRLERE KARŞI DİRENÇ

Dünyada en geniş coğrafyaya yayılan ve gittiği bölgelerin önemli bir bölümünde halen yaşayan tek millet Türklerdir. Yabancılarla iç içe en çok yaşayan milletlerdir. Dolayısıyla **kültür etkileşimine en fazla maruz kalan ulus Türklerdir.**

Türkler Müslüman olmadan önce gittikleri bölgelerde yerleşik hayata geçtiler. Eğer bölgede azınlık olarak yaşadılarsa, yabancı kültürlerden çok etkilendiler. Ana vatanlarından çok uzaklaşmalarına rağmen gittikleri bölgede çoğunluk oldukları zamanlarda etkilenme daha az oldu.

Bir millette yabancı kültürlerden etkilenmeler kendini "dil" üzerinde ve sanatta gösterir. Dilini kaybeden uluslar kendi benliklerinden uzaklaşırlar. Türklerde dil konusundaki etkilenme, önderlerde her zaman halktan daha fazla oldu. Önderler Orta Asya'da Çince, İran'da Farsça, Anadolu'da Farsça ve Arapça'dan etkilendiler. Önderlerin bir kısmının bu davranışlarına karşı her devirde hem bazı aydınlar hem de bazı yöneticiler mücadele ettiler. Kaşgarlı Mahmud, Divan-ü Lugati't-Türk adlı eserini bu nedenle yazdı. Hoca Ahmed Yesevi, Divan-ı Hikmet kitabını hece vezniyle kaleme aldı. Halk arasında kavim kavim dolaşarak vaazlar veren Yesevi, Anadolu'nun Türkleşmesinde etkili oldu. Yesevi'nin Türkçe eser vermesi de Müslüman Türklerde, Türk dilinde bir kültür geleneğinin oluşmasını sağladı. Ona görkemli bir anıt mezar yaptıran Timur ve Timurlular ile Özbeklerin ilk sultanları da Türkçe'nin bozulmaması için uğraştılar.

Orta Asya'da halen sevilen, 1441 yılında Timur'un ilk başkenti Herat şehrinde doğan (Nizameddin) Ali Şir Nevai, Çağatay Türkçe'siyle yazdı. Gençlik döneminde diğer bazı aydınlar gibi Türkçe'den uzaklaşmaya başlayan şair, bu konuda şöyle diyor. "Ana dilim üzerinde düşünmeye koyuldum. Türkçe'nin derinliklerine dalınca on sekiz bin alemden, daha yüksek bir alem göründü. Bu alemin süsler, bezekler içinde enginleşen göğü, dokuz kat gökten daha üstündü. Bu erdemler, yücelikler hazinesinin incileri, yıldızlardan daha parlaktı. Bahçelerindeki gülleri güneşler gibiydi. Bu alemin aydınlık alanlarında ilhamımın şahlanan atını koşturdum." Şair aynı konu içerisinde, hem Müslümanlığın inancı olan "on sekiz bin alem" den, hem de eski Türk inancı olan "dokuz kat gök"ten bahsetmiştir. Halbuki İslâm inancında gök yedi kattır. Bu sözleri kendisinin, Müslümanlıkla Türklüğü çok iyi birleştiren bir şair olduğunu gösterir. Belki de bu kadar sevilmesinin sebeplerinden birisi kullandığı dil ise, diğeri de bu anlayıştır.

Demek ki Türk aydınları, Türkçe'nin derinliklerine incek yoğun emek, bilgi ve beceriyi gösterirlerse dilin edebi ve felsefi alanda kullanımını da artacaktır.

Türk dilinin Arapça ve Farsça'dan etkilenmesinin en önemli nedeni dinseldir. Eğer birlikte yaşamaktan etkilenselerdi, Slav, Fin, Ermeni, Rum, Bulgar, Boşnak, Sırp, Arnavut vb. gibi dillerden etkilenirlerdi. Halbuki Türkçe bu dilleri daha çok etkiledi. Sadece Rumca'dan balık ve bazı yemek isimleri Türkçe'ye geçti. Türkçe'yi etkilemiş olan diller, kendilerinden önce Müslüman olan Arapların ve Farsların dilleridir.

Türklerin yaşadıkları hareketli hayata, eski dünyanın bilinen bütün önemli halklarıyla savaşmalarına, Sibiry'a'dan çıkıp Pekin'e, Delhi'ye, Semerkand'a, İsfahan'a, Tebriz'e, Kazan'a, Kiev'e, İstanbul'a, Budapeşte'ye, Kahire'ye, Cezayir'e hakim olmalarına, buralarda karşılaştıkları halklarla iç içe beraberce yaşamalarına rağmen, acaba dillerini neden unutmadılar? Aydınlar bazen ciddi anlamda etkilenirken, halkın dili neden etkilenmedi?

Çünkü **Türkçe, sanki Türk insanının özellikleriyle özdeşleşmişti.** Türkçe'nin dilbilimsel yapısı, Türk karakterinin bazı sürekliliklerini, onun ayrıntıdan bahsederken öze giden zihni yöntemini, tutarlılığını, kesinlik, düzenlilik; kesin, belirli ve değişmez kurallara düşkünlük; uyum ve denge eğilimini ortaya koymayı sağlar. Böylece dilin tutuculuğu, yabancı kelimelere karşı koyan yapısı, disiplini, o dili kullananın tutuculuğuna, disiplinliliğine, öze çabuk varışına ve davranışına uygun düşmüş olur.

Türkçe, bozkır ikliminin haşinliğini belgelercesine, kısa fakat anlam yüklü ve sert seslerin sıralanması şeklindedir. Ünlü dilci Max Müller "Türkçe'nin dilbilgisi, şekilde hayret verici güzelliكتedir. Fiil (eylem), isim vb. gibi unsurlarda görülen uyarlık ve düzen, bütün kolları ile Türk dilinin bünyesinde var olan açıklık ve yalınlık, insan zihninin ve ruhunun dil yapısında ne kadar yükselbileceğini gösterir."

Yazıların bütün hakları *İsmail Hakkı Küpçü* ye aittir

www.ihkupu.com

Türkçe’de, konuşurken sonradan akla gelen düşünceler, başka dillerdeki gibi bağlantı ekleri kullanarak eklenemez. **Türkçe’de doğru bir cümle kurabilmek için, konuşmadan önce düşünmek gerekir.** Bu da zihni disiplin demektir. Böylece, gerçekçi bir Türk anlayışı doğmuştur. Türk anlayışı hayale dalmaktan hoşlanmamış, teorik (nazari) ve metafizik (soyut) konularla fazla ilgilenmemiştir. Türkler genelde, önce gördüğüne sonra güvendiklerinden duyduklarına inanırlar. Bu nedenle Türklerde; Hint, Sami, Fars, Yunan düşünce sistemlerinden çok farklı bir yapı oluştu. İslamiyet’i kabulden sonra da, bu durum çok uzun süre devam etti.